

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma Hepopuiston toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

Sisällys	0
1 Johdanto	1
2 Opetussuunnitelman lähtökohdat	1
2.1 Arvolähtökohdat	1
2.2 Kasvattajuus	2
2.3 Lapsikäsitys	2
3 Lasten puheenvuoro	3
4 Yhteistyö perheiden kanssa	4
5 Työ lasten parissa	5
5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	5
5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri.....	5
5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus	6
5.4 Lasten leikki	6
5.5 Oppimistoimintojen organisointi.....	8
5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	8
5.6.1 Monikulttuurisuuden kohtaaminen.....	8
5.6.2 Katsomukselliset kysymykset	9
5.7 Kasvun ja oppimisen tuki	9
5.7.1 Vantaan varhaiskasvatuksen kolmiportainen malli	9
5.8 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys.....	10
5.9 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	11
5.9.1 Esiopetuksen järjestäminen	13
5.9.2 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	13
5.9.3 Perhepäivähoidon järjestäminen.....	13
6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	14
7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	14
7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet	14
7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto	14

1 Johdanto

Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatuksen perusteisiin ja Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan. Hepopuiston toimintayksikköön kuuluvat Hepopuiston päiväkoti, Heporinteen päiväkoti sekä Etelä-Hakunilan alueella työskentelevät perhepäivähoitajat.

Hirviö, Tyttö 4- vuotta

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

Henkilökunnan yhteisenä arvopohjana on eettisyys; toisista ihmisistä ja ympäristöstä välittäminen. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on kohdata lapsi persoonallisena, yksilöllisenä ihmisenä. Jokainen lapsi kehittää omaa tahtiaan. Päivähoidossa opitaan leikin kautta. Leikin avulla lapsi käy läpi kokemuksiaan, iloja ja suruja sekä prosessoi tapahtumia ja oppimiaan asioita. Myös käsitteiden oppiminen tapahtuu suurelta osin leikin kautta.

Vantaan kaupungin arvoja ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Hepopuistossa innovatiivisuudella tarkoitetaan rohkeaa ja kannustavaa ilmapiiriä, joka sallii luovuuden. Toiminta on suunnitelmallista ja joustavaa. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään läpi toimintavuoden.

Kestävä kehitys näkyy muun muassa ympäristötietoisuutena. Hepopuistossa lajitellaan jätteet ja kierrätetään tavaroita. Vanhoille tavaroille voidaan keksiä uusia käyttötarkoituksia esimerkiksi lasten tehdessä omia taide-teoksiaan. Käytämme askarteluissa luonnonmateriaaleja, joita käymme keräämässä lähiympäristöstä. Kierrätämme jätteet yhdessä lasten kanssa ja tutustumme luontoon. Sijaintimme mahdollistaa luontoon tutustumisen esimerkiksi pienten luontoretkien muodossa.

Puhumme lapsille suomalaisesta kulttuuriperinteestä. Olemme avoimia uusille kulttuureille ja pidämme erilaisuutta rikkautena. Suhtaudumme myönteisesti erilaisuuteen ja opetamme lapsille aikuisten esimerkin kautta omaa sekä muita kunnioittavaa asennetta. Suhtaudumme toisiimme positiivisesti ja arvostavasti. Harjoittelemme arjessa muita ihmisiä huomioon ottavia käytöstapoja.

Yksikön päiväkodeissa ryhmät tekevät yhteistyötä keskenään. Yhteistyön muotoina ovat muun muassa kuu-kausittain järjestettävät yhteiset lauluhetket. Pyrimme luomaan turvallisen ilmapiirin, jossa on sekä lasten että aikuisten hyvä olla.

2.2 Kasvattajuus

Henkilökunta toimii yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden mukaisesti. Kasvattajat ovat lapsia varten. He tukevat ja ohjaavat lasta hänen kehityksessään ottaen huomioon lapsen persoonan ja tarpeet. Kasvattaja on kiireetön, herkkä ja empatiakykyinen. Pidämme tärkeänä, että lasta kehutaan ja kannustetaan sekä iloitaan hänen kanssaan arjen pienistä onnistumisen kokemuksista.

Luomme lapselle turvallisen ympäristön, jossa on mahdollisuus oppia ja kokea uusia asioita. Turvallinen ympäristö käsittää lasta palvelevan ja siistin fyysisen ympäristön, ammattitaitoisesta henkilökunnasta koostuvan psyykkisen ympäristön sekä sosiaalisen ympäristön, joka toimii yhteisöllisesti ottaen huomioon jokaisen ryhmäläisen omana persoonana.

Kasvattajat tekevät yhteistyötä perheiden kanssa, jotta lapselle voitaisiin yhdessä tarjota hyvät kasvun ja kehityksen edellytykset.

2.3 Lapsikäsitys

Lapsi on kokonaisvaltainen oppija, joka oppii leikin ja jäljittelyn kautta. Hänelle tarjotaan mahdollisuuksia kokeilla ja kokea uusia asioita sekä oppia ympäristöstään. Lapsi nähdään aktiivisena toimijana, jolla on mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön. Lasten ehdotukset ja kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon, kun toimintaa suunnitellaan. Toimintasuunnitelmista ei tehdä liian sitovia, jolloin toimintaa voidaan muokata tilanteen mukaan esimerkiksi lasten toiveiden mukaan. Kaikessa toiminnassa huomioidaan myös lapsen oikeus olla osallistumatta ohjattuun toimintaan.

Päivähoidossa huomioidaan lapsen ikä sekä kehitystaso ja tarjotaan niiden mukaista toimintaa. Jokainen ryhmä tekee oman toimintasuunnitelman sekä syksyksi että kevääksi. Toimintasuunnitelma laaditaan niin, että se palvelee juuri kyseistä ryhmää.

3 Lasten puheenvuoro

Olemme keränneet haastattelemalla lapsia heidän ajatuksiaan päivähoidosta. Osa lapsista on kuvannut päivähoitoa piirtämisen avulla. Kysyimme lapsilta onko heistä mukavaa tulla päivähoitoon, mitä hoidossa tehdään, mikä on mukavinta ja mikä ikävintä päivähoitossa. Lopuksi kysyimme, mitä lapset haluaisivat tehdä päivähoitossa. Haastatteluun ovat vastanneet päiväkodissa olevat lapset.

Tuletko päiväkotiin mielelläsi?

"En, pitää herää niin aikaisin" Tyttö 6- vuotta

"Tulen mielelläni. Mulla on ikäväkin lomalla" Tyttö 5- vuotta

Mitä päiväkodissa tehdään?

"Mä täällä päiväkodissa leikin ritareilla" Poika 4- vuotta

"Siel ei saa lyödä" Tyttö 6- vuotta

"Leikitään, syödään, levätään, piirrellään, sitten askarrellaan, sitten aamupiiri, sitten katotaan lehtiä, kun tullaan ulkoa, sitten tehdään palapeliä, sitten tehdään junarata" Tyttö 4- vuotta

Mikä päiväkodissa on mukavinta?

"Päästä nukkarista pois" Tyttö 5- vuotta

"On sanoa kivasti aikuiselle, että on kaunis" Tyttö 5- vuotta

"Jumppis" Tyttö 6- vuotta

"Leikkii ulkona hippaa, sitten jumppis siellä voi rakentaa majan, sitten legoilla" Poika 6- vuotta

"Leikkiä lallella (nallella)" Tyttö 4- vuotta

Mikä on ikävintä tai vähemmän mukavaa päiväkodissa?

"Juoksusta sisällä en tykkää" Tyttö 6- vuotta

"En tykkää leikkii barbeillä" Poika 6- vuotta

"En tykkää noista autoista" Poika 5- vuotta

"Nukkuminen päiväkodissa on niin kyllästyttävää, kun ei voi leikkiä" Tyttö 5- vuotta

"Kun jokaisella on pahamieli" Tyttö 4- vuotta

Mitä haluaisit tehdä päiväkodissa?

"Leikkiä Hero-leikkejä. Ne on sellaisia legoja, vähän sellaisia robotteja ja myös leikin mun kavereitten leluilla" Poika 5- vuotta

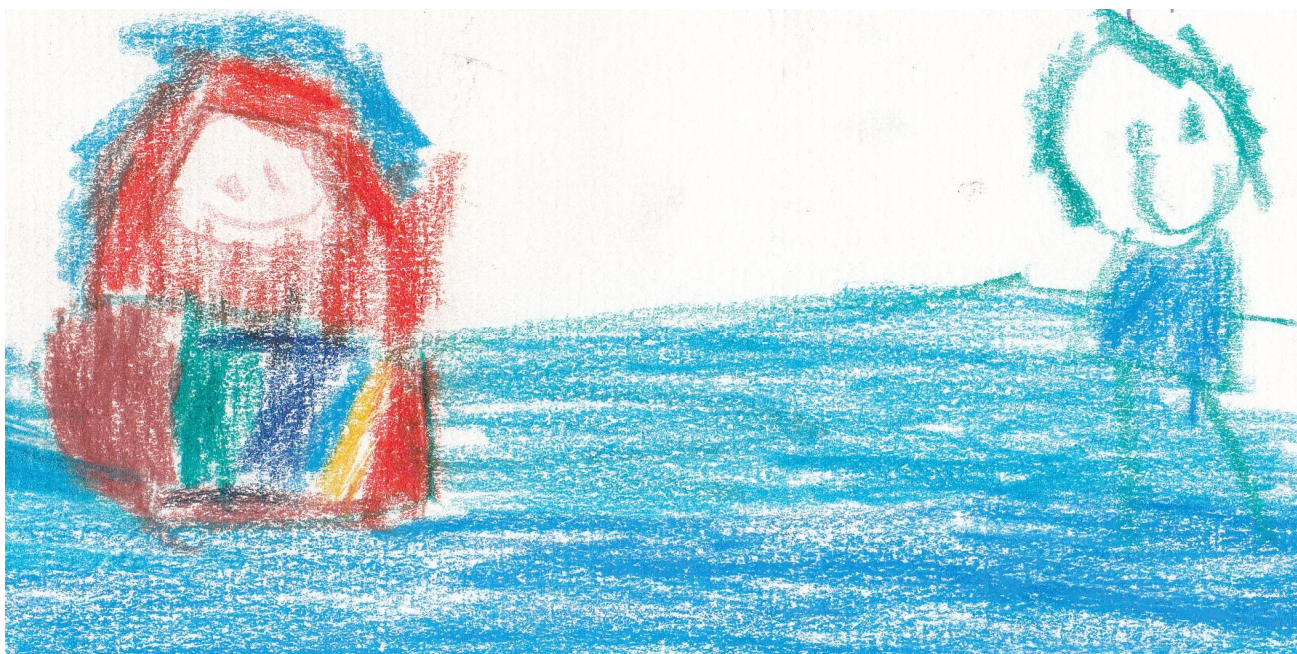
"Olla jumppiksessa hippaa" Poika 6- vuotta

"Vesileikkiä" Tyttö 6- vuotta

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Jokaisesta lapsesta tehdään vanhempien kanssa vuosittain varhaiskasvatussuunnitelma, joka ohjaa lasten kanssa toimimista. Suunnitelman tarkoituksena on yhdessä vanhempien kanssa keskustella siitä, miten lapsen kasvua ja kehitystä voidaan tukea. Lapsen päivittäiset kuulumiset vaihdetaan lapsen haku- ja tuontitilanteissa.

Lasten vanhempien kanssa pyrimme kasvatuskumppanuuteen, jossa otetaan huomioon lapsi niin kotioloissa kuin päivähoitossakin. Kasvattajat ottavat huomioon perheiden oman kulttuurin sekä arvot. Vanhempia kuunnellaan sekä ollaan avoimia heidän toiveilleen ja ajatuksilleen koskien lapsen kasvua sekä lapsen päivähoidon järjestämistä. Tarkoituksena on saada lasten vanhempien kanssa aitoa välittävää keskustelua, joka palvelee lapsen tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla.

Talvileikit Tyttö 5- vuotta

Arjen kohtaamisten lisäksi järjestämme perheiden kanssa yhteisiä tapahtumia. Näistä esimerkkeinä ovat muun muassa kevät- sekä joulujuhlat ja isän- sekä äitienpäivä näyttelyt. Ryhmät järjestävät syksyisin lasten vanhemmille vanhempainiltoja, joissa kerrotaan päiväkodin toiminnasta ja tavataan muita vanhempia. Päivä-

kodin varhaiskasvatussuunnitelma on vapaasti vanhempien luettavissa. Myös nettisivuilta löytyy tietoa päiväkodista.

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Tunne-elämän rikastuttamisen ja luovan ajattelun kehittymisen lisäksi äidinkielen tavoitteita ovat kielellinen tietoisuus, puheenkehitys, eläytymiskyky, ilmaisu- ja kuuntelemistaito. Päivähoidon arkeen kuuluvat lorut, sadut, keskustelut (ruokapöytäkeskustelut mukaan lukien), nukketeatteri, aistiharjoitukset, draamaa, tarinateatterit ja saduttaminen.

”Olipa kellan näään (näyttää käsillään) iso nalle ja se piti hilmuisesti jäätelöstä. Kun se heläsi keväällä, se söi heti suklaajäätelöä. Sit se lähti ulos leikkimään ja löys kaks kavelia, pupun ja olavan. Ne oli hippaa, mut olava kalkas puuhun ja pupu meni piiloo koloo, nii se nalle jäi yksi. Sit se meni takas kotii ja söi lisää jäätelöä.”

4- vuotiaan pojan sadutus

Pyrimme myös tukemaan kielen kehitystä kuvakorttien ja tukiviittomien avulla. Kuvakortteja voidaan käyttää esimerkiksi siirtymätilanteissa, joissa lapselle näytetään kuvaa seuraavasta tilanteesta kielellisen ohjeistuksen lisänä. Lapset ovat ainutlaatuisia ja välillä joudutaankin etsimään oikeanlaista kommunikointitapaa kielellisten ongelmien vuoksi. Kasvattajan vastuulla on miettiä yhdessä vanhempien kanssa, mitkä keinot voisivat toimia juuri kyseisellä lapsella. Kielen kehityksessä ilmenee usein eritasoisia haasteita kirjainvirheistä puheen ymmärtämisen vaikeuksiin. Tällöin on hyvä ottaa huomioon mahdolliset lisätukitoimet, kuten puheterapeutin tarjoamat palvelut. Kuitenkin päivähoidossa ensisijaisena pidetään päivittäistä kohtaamista lapsen kanssa, ja kuinka siitä saadaan mahdollisimman vuorovaikutteinen ja positiivinen.

Muuta kuin suomenkieltä äidinkielenä puhuvien (S2- suomi toisena kielenä) lasten määrä kasvaa päivähoitossa koko ajan. Tämän vuoksi Vantaalla kiinnitetään huomiota heidän suomenkielentaitoonsa, jotta koulun aloitus onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Päivähoidossamme järjestetään tarpeen vaatiessa enemmän suomenkielen opetusta sitä tarvitseville. Opetus tapahtuu muun muassa kuvien, laulujen, leikkien, loruja kautta. Monikulttuuristen lasten kanssa voidaan esimerkiksi pitää kerran viikossa ylimääräinen lyhyt tuokio, jossa harjoitellaan värejä maalaamisen avulla tai kehonosia laululeikkien avulla. S2-toiminan sisällön ja tarpeen määrittelee kukin kasvattajatiimi lukuvuoden alussa, joten toiminta voi olla sisällytettyä muuhun toimintaan tai järjestettynä erillisenä osana.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Yksikössämme nähdään lasten oman yhteisön ja kulttuurin kehittyminen tärkeänä osana yhteisöllisyyttä. Lasten annetaan liikkua ja kokeilla rajojaan turvallisuuden puitteissa. Lapsille tyypillistä hassuttelua ei kielletä, vaan se sallitaan ja siihen voi aikuisetkin osallistua. Hauska ja leppoisa ilmapiiri antavat lapsille mahdollisuuden vaikuttaa päivän kulkuun ja toiminnan sisältöön. Ulkoilussa lapset voivat leikkiä yli ryhmärajojen eli esimerkiksi eri ryhmissä olevat sisarukset pääsevät touhuamaan päivän aikana myös yhdessä.

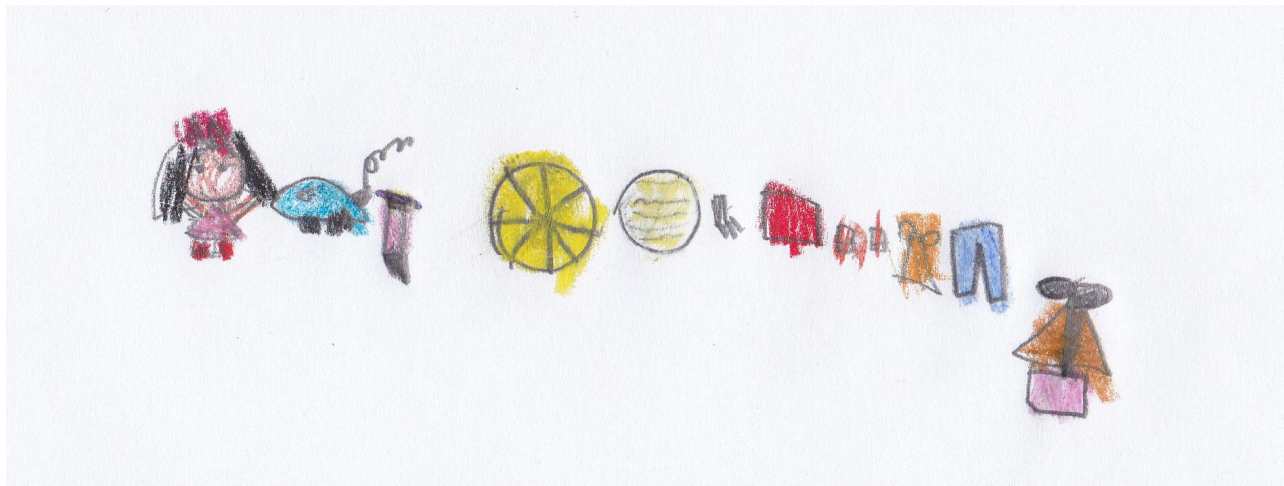
Käytöstapoja ja rajoja ei kuitenkaan voi unohtaa. Harjoittelemme päivittäin eri arjenaskareisiin liittyviä tapoja, esimerkiksi kuinka käyttäydytään ruokailussa ja miten kaveria kunnioitetaan. Yksikössämme on tehty myös kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma, jossa korostetaan aikuisen roolia ja esimerkkinä olemista. Aikuisen tehtävä on olla läsnä, opastaa, ohjata, osallistua ja havainnoida. Lasten kanssa puhutaan kiusaamisesta ja tehdään selväksi, ettei sitä sallita. Harjoittelemme myös oikean ja väärän tarkoituksia, esimerkiksi draaman, nukketatterin ja satujen avulla.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Aamuvuorolainen aukaisee päiväkodin ja ottaa ensimmäiset lapset vastaan yhteen ryhmätilaan. Seuraavien työntekijöiden saapuessa lapset jakaantuvat omiin ryhmiinsä. Aamulla toiminta on rauhallista leikkiä. Aamupala tarjoillaan kello 8.00 – 8.30, jonka jälkeen alkaa ohjattu toiminta ja pienryhmät. Pidämme tärkeänä myös pihaleikkejä, joten ulkoilemme sekä aamu- että iltapäivisin. Lapsille tarjotaan päivän aikana aamiaisen lisäksi lämmin lounas aamupäivän aherruksen päätteeksi ja välipala päivälevon jälkeen. Iltapäivän ohjelma sisältää lasten leikkiä ja ulkoilua.

Struktuuri ja toiminnan ennakoitavuus luovat turvallisuutta ja jäsentävät lapsen päivää. Toiminta on suunniteltu niin, että lapset saavat vuorotellen tarpeeksi lepoa, aktiviteetteja ja leikkiä. Suunnittelussa tärkeää on muistaa joustavuus, lasten keskittymiskyvyn rajat sekä vireystilojen vaihtelu.

Lapsen tulee saada kokeilla ja tehdä asioita itsenäisesti, esimerkiksi pukeutumistilanteissa lasta kannustetaan toimimaan itse. Aikuiselta saa kuitenkin aina apua tarvittaessa. Onnistumisen ja epäonnistumisen kokemukset kasvattavat lasta rohkeammaksi ja opettavat, ettei epäonnistumista tarvitse pelätä. Tehdessään itse lapsi oppii myös hallitsemaan ympäristöään omien kykyjensä mukaan.

Päivänkulku, Tyttö 6- vuotta

5.4 Lasten leikki

Päivähoidossa tuetaan erilaisten ohjattujen leikinomaisten toimintojen kautta lasten erilaisia kykyjä ja taitoja. Leikinomaisia toimintoja ovat muun muassa askartelu, jumppatuokiot ja roolileikit. Leikki tarjoaa lapsille tilaisuuden harjoitella sosiaalista, älyllistä ja tunne-elämän kehitystä sekä yhteiskunnan normeja. Leikki auttaa lasta kehittymään kokonaisvaltaisesti ja lapsi voi toteuttaa mieleisiään asioita leikin kautta.

Leikki on tärkeä osa lapsen kasvua ja kehitystä, joten siihen panostetaan päivähoidossa. Lapset tarvitsevat aikuisen tukea, jotta leikistä tulisi mahdollisimman onnistunut kokemus. Aikuinen mahdollistaa ajan, paikan ja leikin keston. Leikille annetaan aikaa ja samaa leikkiä saa jatkaa mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi aamiaisen jälkeen. Usein pahamieli tulee juuri siitä, kun lapsi joutuu siivoamaan hyvän leikin jonkin muun toiminnan vuoksi. Pyrimme siihen, että leikki olisi pitkäkestoista ja kaikille mieluisaa. Ketään ei jätetä leikistä ulkopuolelle.

Aikuisen vastuulla on leikin eteenpäin vieminen. Leikin aikana lasten välille tulee erimielisyyksiä ja niitä selvitetään yhdessä aikuisen kanssa. Erimielisyyksistä keskustellaan yhdessä ja pohditaan, miten ne ratkaistaan, niin että leikki voi jatkua.

Lapset saavat kokeilla erilaisia leikkejä oman kiinnostuneisuutensa mukaan. Aikuinen ei ohjaa lasta leikkimään tietynlaisia leikkejä lapsen sukupuolen tai muiden ominaisuuksien mukaan. Tällä tarkoitetaan sitä, että aikuinen ei tarjoa esimerkiksi pojille vain autoleikkejä tai tytöille nukkeja, vaan lapsi saa kokeilla erilaisia leikkejä ja näin löytää itselleen mieluisimman leikin.

Pienimpien lasten kohdalla aikuisen apu tuo leikkiin monipuolisuutta ja uusia toimintamalleja. Aikuinen voi esimerkiksi ohjata leikkiä rakentamalla tuoleista linja-auton ja toimimalla itse kuljettajana, joka myy lippuja eri kaupunkeihin. Näin lapsille voidaan opettaa erilaisia leikin mahdollisuuksia. Rikkaan mielikuvituksensa johdosta lapset alkavat pian luoda omia leikkejään.

Leikkitilanteissa lapset pyritään jakamaan pienempiin ryhmiin, jotta jokainen saa tilaa omalle leikilleen. Lapsille järjestetään myös tarvittaessa mahdollisuus leikkiä yksin. Tämä koetaan tärkeänä yksikössämme ja sille annetaan samanlainen mahdollisuus kuin ryhmäleikille.

Yksikössämme on monipuoliset mahdollisuudet niin sisä- kuin ulkoleikkiin. Hyödynnämme lähialueen metsää sekä ympäristökasvatuksessa, monipuolisessa liikunnassa, että leikissä. Ulkoilu ja ulkoleikit kuuluvat tärkeänä osana jokapäiväiseen päiväohjelmaamme. Emme pelkää vesi- tai kurakelejä, vaan pyrimme ulkoilemaan säällä kuin säällä. Lasten mielikuvitus pääsee valloilleen varsinkin metsäretkillä, kun kivet muuttuvat peikoiksi ja kävyt niiden ruuaksi. Lapset nauttivat metsän tutkimisesta ja sen tarjoamista leikkimahdollisuuksista, esimerkiksi keppitaisteluista, majanrakentamisesta ja kiville kiipeämisestä.

Susileikki, Poika 4- vuotta

5.5 Oppimistoimintojen organisointi

Päiväkodissa toiminta perustuu niin sanottuun pienryhmätoimintaan. Perhepäivähoidossa lapsiryhmä on jo valmiiksi pienempi kuin päiväkodissa. Pienryhmätoiminnassa lapset ovat jaettu noin kolmeen pienempään ryhmään, joissa harjoitellaan ja kokeillaan erilaisia asioita. Ryhmät pyritään muodostamaan lapsista niin, että ne palvelisivat parhaalla mahdollisella tavalla lasten oppimista, esimerkiksi sekoittaen eri-ikäisiä tai taidoiltaan erilaisia lapsia. Pienryhmät mahdollistavat myös niin sanotun "viskari-toiminnan" eli viisivuotiaille tarkoitettun oman toiminnan.

Pienryhmä mahdollistaa lapsen oppimisen paremmin kuin suuri lapsiryhmä. Pienessä ryhmässä aikuisella on enemmän aikaa yhtä lasta kohden, oppimistilanne on rauhallisempi ja lapset saavat paremmin "oman äänensä" kuuluviin. Päiväkodissa on myös ohjelmaa koko lapsiryhmälle kerrallaan, mutta pääsääntöisesti toiminta tapahtuu pienryhmissä, joiden toiminnasta ja suunnittelusta vastaavat niin lastentarhanopettajat kuin lastenhoitajatkin. Lisäksi päivähoidossa kiinnitetään huomiota toimintaympäristöön. Tilat järjestetään niin, että ne tukevat toimintaa. Lapset voidaan esimerkiksi jakaa eri huoneisiin tai muuten käyttää erilaisia tiloja hyödyksi.

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.6.1 Monikulttuurisuuden kohtaaminen

Hakunilassa kokoontuu kaksi kertaa vuodessa monikulttuurisuustyöryhmä, johon kuuluvat päiväkodin johtajat ja jokaisesta yksiköstä valitut monikulttuurisuusvastaavat. Työryhmä jakaa tietoa muun muassa koulutuksista ja monikulttuurisuuteen liittyvistä asioista sekä kehittävät ja pohtivat muita siihen liittyviä kysymyksiä.

Monikulttuurisuusvastaava jakaa tietoa päiväkodin henkilökunnalle. Kieli- ja kulttuurikoordinaattori on päivähoidon henkilöstön tukena muun muassa antaen tietoa ja neuvoja monikulttuuristen lasten tukemiseksi.

On tärkeää, että varhaiskasvatuksen henkilöstö on tietoinen lapsen kielellisen kehityksen vaiheista ja teoriasista. Henkilöstöllä on oikeus ja velvollisuus osallistua täydennyskoulutuksiin. Heidän tulee keskustella vanhempien kanssa perheiden kulttuurista ja tavoista. Päivähoidon käytössä on tulkkipalvelu ja keskusteluissa perheiden kanssa tulee käyttää tulkkia aina, kun henkilökunta tai vanhemmat tuntevat sitä tarvitsevänsä.

Päivähoidossa eri kulttuuritaustaiset lapset kohtaavat tuoden keskuuteemme oman kielen sekä kulttuurin tapoja ja perinteitä. Toiminta suunnitellaan jokaisen lapsen tarpeet, kulttuuritaustan ja äidinkielen huomioon ottavaksi. Monikielisen- ja kulttuurisen lapsen kohdalla, jonka molemmat vanhemmat ovat maahanmuuttajataustaisia, suunnitelma sisältää myös kaksikielisyyden suunnitelman. Suunnitelmaan kirjataan suomenkielen opettamisen menetelmät, tavoitteet ja sisältö. Sen toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisin väliajoin.

5.6.2 Katsomukselliset kysymykset

Päivähoidossa tutustutaan kristillisiin juhlapyhiin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin, esimerkiksi joulun ja pääsiäiskirkko. Lasten kanssa keskustellaan hyvistä tavoista, toisten huomioon ottamisesta ja kunnioittamisesta, sekä oikean ja väärän merkityksestä. Vanhempien kanssa keskustellaan heidän toiveista omaan kulttuuriin ja uskontoon liittyen.

On tärkeää että lapsen omaa uskontoa tai muuta katsomuksellista taustaansa ja tapoja arvostetaan ja kunnioitetaan. Jokaisella lapsella on mahdollisuus ihmettelyyn, kyselemiseen ja pohdintaan. Tärkeää on ottaa huomioon lapsen kehitystaso.

5.7 Kasvun ja oppimisen tuki

Päivähoidon henkilökunnalla on velvollisuus antaa päivähoidon aloittavalle perheelle kotona täytettäväksi ”Lapsi kotiloissa” – kaavake. Vanhemmat kirjaavat kaavakkeeseen tärkeitä asioita lapsesta, joita päivähoidon henkilökunnan on hyvä tietää. Päivähoidon aloittavan lapsen vanhemmat täyttävät yhteystieto- ja hoitoaikasopimus-kaavakkeet. Lisäksi henkilökunta laatii jokaiselle lapselle yhdessä vanhempien kanssa yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman, lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman tai kaavakkeen neuvolan 4-vuotistarkastusta varten.

Kaavakkeisiin kirjataan lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyviä asioita sekä mahdolliset tuen tarpeet ja tukimuodot. Vanhempien kanssa keskustellaan heidän toiveistaan ja odotuksistaan siitä, miten päiväkodissa tuetaan lapsen kasvua ja oppimista. Henkilökunta luo kannustavan ja innostavan ilmapiirin, jossa lapsi voi turvallisesti harjoitella ja kokeilla asioita.

5.7.1 Vantaan varhaiskasvatuksen kolmiportainen malli

Vantaan varhaiskasvatus jaetaan kolmiportaiseen malliin. Kolmiportaisen tuen muodot ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tavoitteena on, että lapsen tuen tarve havaitaan mahdollisimman varhain ja sitä annetaan mahdollisimman paljon yleisen tuen tasolla. Tukea tulee tarjota lapselle heti tarpeen ilmentyessä ja se kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, nelivuotisneuvola arviointikaavakkeeseen tai esiopetuksen oppimissuunnitelmaan.

Yleinen tuki on ohjausta ja tukea, johon jokaisella lapsella on oikeus päivähoitopäivän aikana. Yleinen tuki on ennaltaehkäisevää ja siitä keskustellaan yhdessä vanhempien ja päivähoidon kasvatustuella henkilön kanssa. Yleisen tuen tukitoimia ovat muun muassa havainnointi sekä pienryhmätoiminta. Päivähoidosta asiakkaita ohjataan tarpeen mukaan neuvolaan, perheneuvolaan tai terapeuteille.

Tehostettua tukea annetaan, mikäli lapsi tarvitsee säännöllistä tukea ja samanaikaisesti useita pedagogisia tukimuotoja kuten terapeuttipalvelut. Tehostettu tuki ehkäisee ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasaantumista. Tuen suunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien, päivähoidon kasvatustuella henkilön, konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja mahdollisesti muiden asiantuntijoiden kanssa.

Erityistä tukea annetaan lapselle, jolle tehostettu tuki todetaan riittämättömäksi. Ennen erityisen tuen päätöstä laaditaan pedagoginen selvitys, jossa tulee ilmetä millaisia tukitoimia on annettu, ja miten ne ovat vaikuttaneet. Erityisen tuen päätöksen tekee varhaiskasvatuspäällikkö. Yleensä erityistä tukea tarvitsevat lapset kuuluvat pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Näitä lapsia ovat muun muassa diagnoosin saaneet ja kehitysvammaiset lapset. Tuen suunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien, päivähoidon kasvatustuella henkilön, konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja mahdollisesti muiden asiantuntijoiden kanssa ja kirjataan lapsikohtaiseen suunnitelmaan tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan. Erityistä tukea on mahdollista saada integroidussa ryhmässä, erityisryhmässä tai lapsella voi olla avustajapalveluita.

5.8 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Ympäristökasvatuksessa tavoitteenamme on herättää lasten ympäristökiinnostus ja halu luonnonsuojeluun. Tämä tapahtuu parhaiten antamalla lapsille myönteisiä elämyksiä luonnosta. Päiväkodin lähialue metsineen on osa oppimisympäristöä. Lasten kanssa tehdään luontoretkeä ja tarkkaillaan, mitä luonnossa tapahtuu. Metsä on myös hyvä leikkiympäristö, jossa leikin rakennustarpeet löytyvät luonnosta. Luonnossa liikkuminen edistää motorisia taitoja ja sillä on terveysvaikutuksia. Luontoretket tarjoavat mahdollisuuden energian purkamiseen, keskittymiseen ja rauhoittumiseen. Lapset osallistuvat roskien lajitteluun ja ympäristön siistimiseen. Materiaaleja käytetään säästävaisesti huomioiden esimerkiksi paperin käyttö. Leluja hankittaessa kiinnitetään huomiota laatuun ja kestävyYTEEN.

Hepopuiston yksikössä on kaksi ekotukihenkilöä, Hepopuiston päiväkodissa ja Heporinteen päiväkodissa. Ekotukihenkilö kehittää ja vie eteenpäin käytännön ratkaisuja omalla työpaikallaan. Hän myös opastaa ja motivoi henkilökuntaa. Ympäristöprojektivastaavia on yksikössämme kolme, Hepopuiston päiväkodissa, Heporinteen päiväkodissa sekä perhepäivähoidossa. Vantaan kaupunki järjestää koulutusta ekotukihenkilöille ja ympäristöprojektivastaaville.

Ampiaisenpesiä, Tyttö 4- vuotta

5.9 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

Tiimit suunnittelevat ryhmän viikkotoiminnan jokaisen syyslukukauden alussa. Viikoittainen ohjelma sisältää kädentaitoja, liikuntaa, musiikkia ja kieltä tukevaa toimintaa. Lisäksi toiminnassa käytetään yhä enenevässä määrin hyväksi erilaisia tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia, kuten tietokoneita. Toiminta tapahtuu pienryhmissä, jotka on jaettu ikätason ja tekemisen mukaan. Pienryhmässä on toiminnasta riippuen neljästä kahdeksaan lasta. Pienryhmätoiminnan tavoitteena on rauhallinen toimintatuokio, jossa aikuinen pystyy ottamaan huomioon jokaisen lapsen yksilöllisesti.

Kädentaitoihin kuuluu mm. saksilla leikkaamista, kynä- ja sivellinotteen harjoittelua sekä eri askartelutekniikoiden kokeilemistä. Toiminnan tavoitteena on auttaa lasta löytämään väylä omalle luovuudelleen, arvostamaan omia aikaansaannoksiaan ja tätä kautta myös itseään. Lapsi oppii tekemään havaintoja ympäröivästä maailmasta sekä arvostamaan aitoutta ja esteettisyyttä.

Pääsiäisaskartelu, Poika 4- vuotta

Liikuntatuokioiden tavoitteena on tarjota monipuolisia virikkeitä, jotka tukevat lapsen liikunnallista kehitystä. Leikit, pelit ja liikuntaradat on suunniteltu tiettyjen taitojen kehittämistä varten, mutta niin, että lapsi saa kokea liikunnan ja osaamisen riemua. Perusliikuntamuotojen (kävely, juoksut, hyppy, kieriminen) osaaminen eri rytmeissä, suunnissa ja tasoissa luo pohjaa väline- ja telineliikunnalle, luistelulle, hiihdolle ja jopa lukemaan oppimiselle. Liikunnan avulla lapsen itsetunto vahvistuu, lapsi tulee tietoiseksi omasta kehostaan ja hänelle tulee halu liikua ja kokeilla omia rajojaan. Lisäksi tilan hahmottaminen saa harjoitusta, ja lapset oppivat toimimaan yhteisten sääntöjen mukaan.

Musiikki on olennainen osa päivähoiton arkea ja se on joiltakin osin kaikessa toiminnassa mukana. Lasta rauhoitetaan tai viihdytetään, kehitetään kuuntelemisen ja keskittymisen kykyä sekä herätetään kiinnostusta ympäristöä kohtaan. Laulu houkuttelee äänestä nauttimiseen ja auttaa puheen oppimisessa. Musiikkituokioihin kuuluu myös erilaisiin soittimiin tutustuminen ja niillä soittaminen. Musiikki innostaa lasta liikkumaan ja on tärkeä osa liikuntatuokioita.

Tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia voi käyttää monipuolisesti hyödyksi varhaiskasvatuksessa. Yksikössämme pyrimme kehittämään erilaisia tapoja hyödyntää juuri meille sopivalla tavalla näitä mahdollisuuksia. Tieto- ja viestintätekniikka tukee lapsen oppimista esimerkiksi erilaisten pelien kautta. Lapset voivat harjoitella tietokoneella muun muassa kirjaimia tai sitä voi käyttää luovemmin esimerkiksi tekemällä lasten piirustuksista ja tarinoista pieniä Power point-esityksiä. Pienemmille lapsille päivähoitossa tietokone voi tulla tutuksi muun muassa piirustusohjelmien kautta. Lapsille on lisäksi mahdollisuus vaikuttaa viestintätekniikan avulla ympäristöönsä. Tällaisesta vaikuttamisesta esimerkkinä ovat muun muassa lasten ottamat valokuvat päivähoiton toiminnasta. Lapset saavat kuvata kameralla juuri sitä, minkä kokevat itse tärkeänä ja kuvaamisen arvoisena asiana.

Kieltä tukevaa toimintaa päivähoitossa järjestetään muun muassa erilaisten kieliryhmien muodossa. Ryhmien sisältö vaihtelee lasten tarpeiden mukaan. Ryhmissä voidaan muun muassa keskustella yhdessä, tutustua käsiteryhmiin, kuten värit tai eläimet tai suujumpata. Kielen kehitystä tukevaa toimintaa ovat myös erilaiset sadut ja tarinat, niin lasten itse tekemät kuin aikuisen lukemat, lorut sekä laulut. Lapsille, joiden äidinkieli ei ole suomi, laadimme varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä suunnitelman suomenkielen oppimisesta. Samalla keskustelemme yhdessä lasten vanhempien kanssa lapsen oman äidinkielen oppimisen tärkeydestä. Oman äidinkielen osaaminen luo pohjaa uuden kielen oppimiseen. Päivähoitossa lapsil-

le puhutaan selkeästi ja lapsen tasolla. Puheen ja ymmärtämisen apuna voidaan käyttää erilaisia apuvälineitä, muun muassa kuvia tai tukiviittomia.

5.9.1 Esiopetuksen järjestäminen

Hepopuiston päivähoitoyksikössä järjestetään tarvittaessa esiopetusta ja valmistavaa opetusta 6-vuotiaille lapsille. Esiopetusta ohjaavat lait ja asetukset sekä ohjeistavat asiakirjat. Vantaalla on kuntakohtainen esiopetussuunnitelma, jonka pohjalta päiväkodissa tehdään vuosisuunnitelma.

Hepopuiston yksikössä esiopetusta järjestetään 3-6-vuotiaiden ryhmässä. Esikoululaisille järjestetään omaa pienryhmätoimintaa, joka sisältää leikkiä, toimintatuokion, ulkoilun ja lounaan. Esiopetusaika on päivittäin neljä tuntia. Lapsen esiopetussuunnitelma tehdään yhdessä vanhempien kanssa syksyllä. Mahdollisesta tuen tarpeesta neuvotellaan oppilashuoltoryhmässä ja vanhempien kanssa. Tiedonsiirto esikoulusta kouluun tapahtuu vanhempien luvalla Esko-tiedonsiirtolomakkeen avulla (Esikoulusta kouluun).

Toiminnassamme tärkeää on avoin, luottamuksellinen ilmapiiri, jossa lapsen on hyvä oppia. Lasta kohdellaan kannustavasti ja arvostavasti. Toimintatuokiot suunnitellaan käyttäen keinoja musiikkia, liikuntaa, kädentöitä, pieniä tehtäviä ja retkiä muun muassa luontoon teatteriin, konserttiin sekä museoon. Lapsen omalle leikille annetaan aikaa. Toiminta vertaisryhmässä auttaa lasta tuntemaan itseään oppijana ja leikkijänä.

5.9.2 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Valmistava opetus on tukimuoto niille monikulttuuristaustaisille lapsille, joiden suomenkielentaito on puutteellinen. Päivittäinen opetus on viisi tuntia ja se integroituu muuhun opetustoimintaan. Lapsi osallistuu muiden kanssa neljän tunnin esiopetukseen, jonka lisäksi järjestetään suomenkieltä kehittävää toimintaa. Toimintatuokioissa lapsia on kolmesta neljään ja joukossa voi olla myös muita kuin monikulttuuristaustaisia lapsia. Viides tunti sisältää myös lapsen omaa leikkiä, jota voidaan tarpeen mukaan sanoittaa.

Tärkeää on käyttää kaikissa tilanteissa hyvää suomenkieltä, sekä kuvittaa ja selittää sanoja ja käsitteitä. Lapselle tehdään "Suomi toisena kielenä"- suunnitelma (S2) ja lapsen kielen kehitystä varten on olemassa seurantalomake. Lapsen kielenkehitystä sekä oppimista arvioidaan kannustavasti ja rohkeasti. Edistymisestä keskustellaan vanhempien kanssa. Tiedonsiirto kouluun tapahtuu huoltajan luvalla Esko-tiedonsiirrolla (Esiopetuksesta kouluun).

5.9.3 Perhepäivähoidon järjestäminen

Perhepäivähoito toimii osana Hepopuiston yksikköä. Perhepäivähoitaja hoitaa neljää alle kouluikäistä lasta omassa kodissaan. Lasten varahoito järjestetään alueen päiväkodeissa. Tavoitteena on, että vanhemmat voivat halutessaan valita kodinomaisen hoitomuodon.

Perhepäivähoitaja suunnittelee toiminnan lasten iän ja tarpeiden mukaan. Painopisteenä on leikki. Toiminnassa hyödynnetään myös lähialueen tarjoamia mahdollisuuksia, kuten leikkipuistot ja monipuolinen luonto. Alueellamme toimii useampia perhepäivähoitajia, jotka järjestävät yhteistä toimintaa, esimerkiksi kuukausittainen laulu- ja leikkipainotteinen kokoontuminen puistossa.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Yksikköömme kuuluvat Hepopuiston päiväkoti, Heporinteen päiväkoti ja Etelä-Hakunilan alueella työskentelevät perhepäivähoitajat. Päiväkodissa on joka ryhmässä lastentarhanopettaja, lastenhoitajia on lastenlukumäärästä riippuen kaksi tai kolme. Alle kolmevuotiaiden ryhmässä on neljää lasta kohden yksi aikuinen ja yli kolmevuotiaiden ryhmässä seitsemän lasta yhtä aikuista kohden.

Toimintaa arvioidaan syksyllä ja keväällä kunkin ryhmän kerran viikossa kokoontuvassa tiimissä. Lisäksi keskustellaan vanhempien kanssa ja kysytään heidän palautettaan toiminnasta. Kerran kuussa on edustuksellinen tiimi, jossa päiväkodin johtaja kertoo ryhmille yleisistä Vantaan kaupungin päivähoitoon liittyvistä asioista.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Teemme yhteistyötä alueen konsultoivan erityislastentarhanopettajan kanssa. Häneltä saamme apua ja tukea kasvatuksellisisissa kysymyksissä. Ensisijaisesti lapsen tuen tarpeista ja tukimuodoista keskustellaan vanhempien kanssa. He tekevät päätöksen lapsen tuen saannista päiväkodin ulkopuolella sekä tiedonsiirrosta päiväkodin ja yhteistyökumppaneiden välillä.

Päivähoidolla on ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun, mikäli lapsen hoidossa ja kasvatuksessa ilmenee laiminlyöntiä tai hakija on päihtynyt. Tarvittaessa päivähoidon henkilökunta saa asiantuntijakonsultaatiota lastensuojeluun liittyvissä kysymyksissä.

Lisäksi neuvola, perheneuvola, psykologi, Lastenlinna ja eri terapeutit (mm. puhe- ja toimintaterapiat) sekä kieli- ja kulttuurikoordinaattori kuuluvat päivähoidon yhteistyökumppaneihin. Lisäksi teemme yhteistyötä kirjaston, teatterin, luontokoulun ja kirkon kanssa retkien muodossa.

7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Hyvinvointityö tukee lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia sekä pedagogista kasvatusta. Se käsittelee kaiken varhaiskasvatukseen liittyvän toiminnan, minkä tavoitteena on luoda kasvulle ja oppimiselle suotuista ympäristö. Arjessa tehtävän työn lisäksi hyvinvointityöhön kuuluu oppilashuolto, jonka johtamisesta vastaa päiväkodin johtaja. Oppilashuollon tarkoituksena on lapsen kehityksen ja oppimisen esteiden tunnistaminen sekä niihin puuttuminen.

Lasten kanssa hyvinvointityö on pieniä päivittäisiä tekoja. Lapsia kannustetaan ja ohjataan maistelemaan erilaisia ruokia ja syömään monipuolisesti. Päivähoidossa huomioidaan lasten erilaiset ruokavaliot. Päivähoidon henkilökunta tukee lasten yleistä hyvinvointia. Vanhemmille tiedotetaan muun muassa varavaatteista, hygieniasta ja tartuntataudeista. Lapsia ohjataan päivittäin huolehtimaan omasta sekä ympäristön siisteydestä, mm. käsienpesu ja omien jälkien siivoaminen. Lapsilla on hoitopäivän aikana lepoaika, jolloin lapset saavat levätä tai nukkua. Ulkoilu on tärkeä osa päivittäistä toimintaa, jossa seurataan esimerkiksi lasten motorista kehitystä. Tarkoituksena on, että päivähoito ja vanhemmat tekevät yhteistyötä lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Ulkoilua, Tyttö 7- vuotta

Vantaa

Vantaan kaupunki

Sivistystoimi

Hepopuiston varhaiskasvatuksen toimintayksikkö

Hepopuiston päiväkoti, Heporinteen päiväkoti, perhepäivähoito

Hevoshaantie 2, 01200 Vantaa

Puh: 839 30897